

Tempo Doeloe, vroegere tijd, is een korte beschrijving door Gerrit van Faassen van het "Indië-leven" van enkele veteranen. In dit verhaal staat dienstplichtig sergeant Harm Smid centraal, oud-voorzitter van het stichtingsbestuur Indiëmonument Hardenberg.

H. Smid moest zich op 2 mei 1946 melden in de Wilhelminakazerne in Assen, waar hij werd ingedeeld bij het 12e Regiment Infanterie. Vijf maanden later werd hij aangewezen voor de opleiding tot onderofficier, waarvoor hij eerst naar Zuidlaren en later naar Harderwijk moest. In maart 1947 keerde hij terug naar Assen, om daar soldaten op te leiden die naar Indië moesten. Smid dacht hierdoor zelf niet naar Indië te hoeven, maar die vlieger ging niet op. Met een groep van 104 sergeants werd hij ingescheept op de Tabinta. Net als de Hardenberger Borneman, vertrok hij op 17 januari 1948 naar Azië. En net als bij Borneman staat de storm in de Golf van Biskaje in zijn geheugen gegrift. Hij was nog niet in oorlogsgevaar, maar wel in levensgevaar, zo heeft hij die tocht ervaren. Na de aankomst in Tandjung Priok reisde hij door naar kamp De Berenlaan in Batavia. Na 14 dagen met de trein naar Bandung en vandaar, in z'n eentje liftend, naar Soemedang waar hij werd ingedeeld bij het zogenoemde Zeeuwse Bataljon. Zijn taak was het tijdelijk vervangen van sergeants die ziek of gesneuveld waren. Als reserve-sergeant betekende dat voor hem vaak bij nacht en ontij patrouille lopen. Het voordeel was wel dat hij op heel wat plaatsen in Indië is geweest. Het contact met de bevolking was altijd prima, vond Smid. Overal stonden ze klaar met thee of klappermelk om de dorst van de Nederlandse soldaten te lessen. Een bijkomstigheid was dat hij op die manier zich het Maleis eigen kon maken. Volgens Smid was het een lichamelijk en geestelijk zware tijd, wat mede werd veroorzaakt door de vele slachtoffers in zijn bataljon. Vanwege de gevaarlijke situaties was foerageren soms onmogelijk, maar daar hadden de soldaten iets op gevonden: ze gingen zelf brood bakken in een geïmproviseerde veldoven. Slapen was er niet altijd bij, maar als het dan even kon werd het geweer wel meegenomen onder de klamboe. In februari 1950 zat voor Smid de diensttijd erop, zodat hij terug voer met de Pasteur. Aan boord bevonden zich 4.000 militairen en 500 man scheepspersoneel. Na een reis van 17 dagen werd Amsterdam bereikt. Bij zijn thuiskomst in Rheezerveen stond voor zijn ouderlijk huis een prachtige ereboog met de tekst 'Welkom thuis'. Dat 'thuisgevoel' moest Smid nog wel leren, want de eerste keer dat hij door de staatsbossen naar Hardenberg fietste schoot het door hem heen dat hij z'n geweer niet bij zich had. Het dragen van een wapen was een onderdeel van zijn leven geworden. Smid is nog twee keer terug geweest, in 1992 en 1995. Op die reizen ging hij langs alle buitenposten waar hij was gelegerd. En overal vond hij in de kampongs vriendelijke, veel verhalen vertellende Indonesiërs. In 1998 was Smid bezig met zijn laatste patrouille, die op 1 mei eindigde toen het monument aan de Vecht werd onthuld. *"Gelukkig is er nu geen weerstand meer van de omwonenden tegen de komst van het monument. Integendeel, er is een meelevende bevolking, die ervoor heeft gezorgd dat we de zes omgekomen militairen uit de gemeente Hardenberg als het ware kunnen terughalen, in de vorm van een monument. Het is de plicht van ons, veteranen, ervoor te zorgen dat die zes niet vergeten worden"*, aldus Harm Smid.